

Oponentský posudek diplomové práce BcA. Ladislava Plíhala Ateliér Sochařství 2, Fakulta výtvarných umění VUT v Brně

Oponent - **Lukáš Rittstein**

Básník Detonace

Nepříjemný jekot bezpečnostní sirény upozorňuje na smrtelné nebezpečí, související s ohlušující detonací následující za několik minut. Tady, v areálu omšelých pavilonů fabriky na vývoj a výrobu výbušnin Explosia a.s. (opředené Semtexovými mýty), ukryté ve smíšených lesích poblíž Pardubic, sochař Ladislav Plíhal odpálil ruční granát napěchovaný Semtexem. Učinil tak v precizně svařené ocelové krychli o velikosti mikrovlnné trouby. Z tohoto polotovaru se během setiny sekundy stává pod vlivem tlakové vlny a střepin dokončené umělecké dílo. Pro sochaře, který ničivou sílu využívá jako tvořivou, je to jen další krok v práci s řízenou náhodou. Výbuchy soustředěně plánuje, směřuje a řídí jejich síly tak, aby podle jeho představ a estetických vizí poznamenávaly předem svařené ocelové minimalistické sochy a reliéfní desky. Své objekty nastavuje do cesty neviditelným přírodním silám, které nám dávají hmatatelně důkaz o tom, že tady jsou - stačí je jenom spustit. Zde nelze necítit magii, mystiku i symboliku.

Je důležité vědět, že předchozí etapa práce vyústila v pozoruhodné výsledky, kdy se podařilo v bednách s formovacím pískem odlít do kovu tlakové vlny částic vzduchu, uvedených do pohybu explozemi, vedenými od sebe i proti sobě. Tyto činy vybízejí ke kurióznímu srovnání se slavnou sochařkou Rachel Whiteread, která zhmotňuje naopak „klidný vzduch“, vyplňující většinou interiérové prostory. Ladislavova zborcená, poraněná architektura strohých geometrických tvarů a drůzy tělesných rozměrů, nabízejí mnoho duchovních rovin výkladu i volných myšlenkových asociací. Sám autor mluví o experimentálním charakteru své konceptuální sochařské práce, kterou pečlivě dokumentuje fotografiemi a filmy, které jsou často velmi působivé. Stojí proto v budoucnosti za zvážení, jak při instalaci projektu ideálně pracovat s věcností, syrovostí i efektní působivostí.

Přehnané vysvětlování obsahu či historických souvislostí Ladislav nemá rád. Upřednostňuje přímočarost a otevřenost uměleckého sdělení. Vyhýbá se okázalosti a povrchnímu proplánovanému efektu. Mám pocit, že je typem koncentrovaného řeholníka, užívajícího si štěstí z prožitku na cestě, jenž je pro něj cílem. On rozhodně nespěchá, ani nesmí. Práce s výbušninou vyžaduje vnitřní disciplínu a sebekázeň. Ladislav jde pomalu, ale jistě svým tempem za vizí zvládnutí destruktivní síly jako tvořivého nástroje. Pozoruhodný je právě styl jeho práce a životní postoj, vycházející z podstaty jeho osobnosti. Studuje fyzikální principy, respektuje zákonitosti, opakuje rituály jako bojovník z dálného východu. Zároveň se zdá jakoby navazoval na lyriky „Boudníkovského“ typu. Básníky ticha, básníky samoty, básníky posměchu, básníky beze slov, básníky šílenství... jak zpívají Plastic People of the Universe. Našel si prostě svoji fabriku, kde si v tichu betonových krytů a stromů, rozsekaných střepinami, odbouchává svoji intimní poezii.

Bizarní skutečností je fakt, že Ladislav své něžné výbušné rituály koná přesně v čase, kdy v moskevském metru silou výbuchu vzniká socha pekla z oceli vagónu a lidského masa. Ve stejném čase na Time square v NYC deaktivují auto plné trhavin.

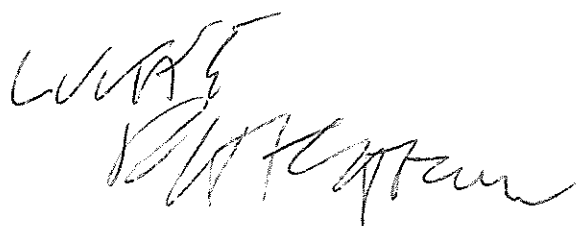
Zajímavé paralely, blízké i absolutně odlišné přístupy k práci s výbušninou bychom mohli najít v práci čínského mistra výbuchů Cai Guoqianga, který nedávno zaplnil šroubovici New-Yorského Guggenheimova musea monumentálními kresbami, vzniklými technikou odpálení střelného prachu na papíře. Předtím však na sebe tento Číňan okázale upozornil, rok po jedenáctém září, megalomanskými výbuchy nad East river, pod záštitou MoMA.

Ze současné i předchozí práce Ladislava Plíhala je patrné, že je citlivým, někdy až ironickým pozorovatelem života a umění. Je základní figurou týmu umělců, spolupracujících se sochařem Čestmírem Suškou ve studiu Bubeč. Tito lidé se systematicky zabývají realizací unikátních, většinou funkčních děl na pomezí sochy a designu, která obohacují a utvářejí veřejný prostor. Z tohoto prostředí znám Ladislava jako samostatně fungujícího umělce, sleduji jeho konstruktérské schopnosti, bravurní řemeslo, cit pro materiál a funkci věcí. Proto jsem tuto oponenturu pojal jako pár volných asociací, týkajících se pozorování práce svého kolegy, kterou respektuji, baví mě a mám z ní upřímnou radost.

Navrhovaná známka – A

V Praze dne 5.4.2010

Lukáš Rittstein

Handwritten signature of Lukáš Rittstein in black ink, consisting of two lines of cursive script.